

PROJECT BOEKSTART
IS EEN *EYE OPENER*

'ZELFS BABY'S GENIETEN VAN VOORLEZEN'

De kinderen worden al enthousiast als ze 's morgens het 'boek van de dag' klaar zien staan. Pedagogisch medewerker Renate Wolswijk van kinderopvangorganisatie Junis Kinderopvang in Alphen aan den Rijn hield altijd al van voorlezen, maar sinds project BoekStart is ze helemaal overtuigd. 'Zelfs baby's genieten al van voorlezen.'

TEKST **CARLA OVERDUIN**

Een paar driejarigen springen opgewonden op en neer en wijzen naar de boekenstandaard. 'Die gaan we lezen.' Ze hebben het over *Mama Kwijt*, het verhaal over een uiltje dat uit het nest valt en zijn moeder kwijt is. *Spoiler alert*: er is een *happy end*: eekhoorn helpt om de uilenmama te vinden. 'Dit is een favoriet van de kinderen, vooral omdat dit prentenboek losse vertelplaten heeft,' vertelt Renate. Voor de platen leent ze een vertelkastje van de bibliotheek: een soort minitheatertje waar je de platen in kan schuiven.

Training

Kinderopvang Junis werkt samen met bibliotheek Rijn en Venen. Renate is tijdens een training van drie dagdelen bijgeschoold tot voorleescoördinator. Els Bouthoorn is specialist Jeugd en Educatie van de bibliotheek. Ze vertelt: 'We willen pedagogisch medewerkers bewustmaken van het belang van voorlezen aan jonge kinderen. Voorlezen betekent gerichte aandacht voor het kind. Het is gezellig, kinderen luisteren graag naar je stem, ze worden rustig. Zo wennen ze al jong aan het fijne voorleesritueel. Het

stimuleert bovendien de taalontwikkeling en woordenschat. De grootste *eye opener*? Veel mensen denken dat voorlezen aan baby's zinloos is, maar uit onderzoek blijkt dat baby's die worden voorgelezen op vijftien maanden een voorsprong hebben in hun taalontwikkeling.'

Pm'er Renate: 'Je ogen worden echt geopend: voorlezen is zó leuk en belangrijk! Het sluit ook goed aan op het pedagogisch beleid van Junis. Wij gaan uit van een pedagogische cirkel. Die cirkel biedt veiligheid en geborgenheid; dat is precies wat we door voorlezen creëren.' Renate heeft extra taakuren gekregen als voorleescoördinator en ook haar collega's hebben een korte training gehad: *Interactief Voorlezen*. 'Dat helpt, nu weet iedereen waarover je praat.'

Voorleeshoek

In de praktijk ziet Renate verschillende voordelen van het voorlezen aan nul- tot vierjarigen. 'Je creëert een omgeving waarin kinderen zich veilig voelen en de ruimte hebben om zich te ontwikkelen op alle gebieden. En het is een *boost* voor de taalont-

wikkeling. Kinderen vinden het leuk als je boekjes herhaalt, ze doen je na, kennen de woorden. Vooral voor taalzwakkere kinderen is dat heel belangrijk.'

Renate heeft op haar locatie een speciale voorleeshoek ingericht. Er staat een grote stoel waarin ze zelf zit, er zijn poefjes, boekenplanken en sfeervolle lampjes. Renate: 'Zelf op een stoel zitten werkt beter dan samen op de bank. Dan wil iedereen op schoot, kinderen gaan om je heen klimmen. In de voorleeshoek zit je ook maar met maximaal zes kinderen. Dan krijgen ze aandacht en wordt het niet onrustig.' Els Bouthoorn van de bibliotheek: 'Het is ook belangrijk dat de kinderen in de voorleeshoek zelf boekjes kunnen pakken en dat er geen speelgoed is, want dat leidt af. Kies een mooi, rustig plekje en zet boeken frontaal neer. Sluit aan bij wat leeft. Zet bijvoorbeeld in de winter *Nijntje in de sneeuw* neer, of *Kikker viert kerstfeest*.'

Structureel

Voorlezen is een dagelijkse activiteit bij Junis. 'Het hoeft niet altijd lang, maar doe het zeker een paar keer per dag,' adviseert Els Bouthoorn. Renate: 'We lezen niet alleen voor in de voorleeshoek. We beginnen al tijdens het fruit eten 's morgens, tussendoor lezen we met kleine clubjes in de hoek en we hebben een-op-een voorleesmomenten met de baby's en jonge peuters op schoot. Voor baby's gebruik ik contrastboekjes zonder tekst. Je ziet dan dat kinderen vanaf drie maanden al hun ogen opendoen en naar de boekjes kijken.'

Boeken kiezen

Hoe kies je de juiste boeken? Els Bouthoorn: 'Onderdeel van BoekStart is dat we ook samen naar de boeken kijken. Beter tien mooie prentenboeken dan een grote stapel kapotte, verouderde of te moeilijke boeken. Je hebt een abonnement op de bibliotheek, dus je kunt regelmatig ververset.'

Renate: 'We hebben boekjes aangeschaft die beter aansluiten op de belevingswereld van het kind. Verjaardag, zindelijk worden, dieren, stout zijn, regen. Herkenbare onderwerpen. Tijdens de laatste kinderboekenweek was het thema griezelen. Dan doen wij mee met *Het spook Nijntje* en praten we over bang zijn. Plaatjes zijn belangrijk, kinderen kijken graag.'

TIPS VOOR HET VOORLEZEN

- > Lees voor aan kleine groepjes. Hoe jonger de kinderen, hoe kleiner de groep.
- > Sluit aan bij de beleving van het kind.
- > Lees interactief voor: bekijk samen de voorkant, laat platen zien, kijk of kinderen begrijpen wat je leest. Sommige grote prentenboeken hebben een kleine hardkartonnen versie voor de kinderen.
- > Geef een kind de tijd. Blijf rustig steken op één pagina omdat er zoveel te zeggen valt. Het verhaal hoeft niet uit.
- > Sluit activiteiten aan op het leesthema.

TIPS VOOR BOEKEN

- *Mama Kwijt* (Chris Haughton) over een uiltje dat uit het nest valt en zijn moeder kwijt is.
- *Poesje Mauw* (Mies van Hout) met veel traditionele versjes.
- *Piep wil oversteken* (Fleur van der Weel) over een muis in het verkeer.
- *Boer Bons gaat naar zee* (Ted van Lieshout, Philip Hopman) over een boer op vakantie.
- *Welterusten, kleine beer* (Martin Waddell, Barbara Firth, L.M. Niskos): een klassieker!

WAT IS BOEKSTART?

BoekStart bestaat al tien jaar. Gemeenten en bibliotheken bieden ouders met een drie maanden oude baby een BoekStart-koffertje aan met twee boekjes en een bibliotheeklidmaatschap (tot het kind 18 is). Een paar jaar geleden kreeg dit een vervolg: *BoekStart in de kinderopvang*. Kindercentra werken daarin samen met de lokale bibliotheek. Pedagogisch medewerkers worden getraind tot voorleescoördinator en collega's krijgen de training *Interactief Voorlezen*. Het project is succesvol: inmiddels doen 1490 kinderopvanglocaties mee en 51 procent van de pedagogisch professionals leest nu vaker voor. Meer weten? www.boekstart.nl

Ouders betrekken

Het is cruciaal om ouders erbij te betrekken, zodat er ook thuis vaker wordt voorgelezen. Els Bouthoorn: 'Je kunt zien of kinderen gewend zijn aan voorlezen. Die kunnen makkelijker stilzitten, weten dat voorlezen leuk is. Je kunt ouders erbij betrekken door een persoonlijke benadering, maar ook via voorleesdagen, ouderavonden, je website en social media.' Renate: 'Wij vertellen ouders over het onderwerp waarover we lezen, dan kunnen zij er thuis over doorpraten. Maar we nodigen ook opa's en oma's uit om voor te komen lezen en maken het gezellig met drinken en een koekje erbij.'

Volgens Els Bouthoorn zijn alle pedagogisch medewerkers positief over BoekStart. 'Het enthousiasme dat het oplevert is geweldig.' Renate bevestigt dat. 'Het klinkt simpel, even voorlezen, maar als je er bewust mee omgaat, verrijkt het echt je werk.' <